

เชื้อรา *Cryptococcus neoformans* เป็นเชื้อราฉวยโอกาสที่ก่อให้เกิดโรคเชื้อรุ่มสมองอักเสบจากเชื้อรา (Cryptococcosis) โดยเฉพาะในผู้ที่มีระบบภูมิคุ้มกันบกพร่อง สามารถได้รับเชื้อโดยการหายใจเอาสปอร์ของเชื้อเข้าไปในปอดจากแหล่งธรรมชาติซึ่งมักอยู่ในมูลของสัตว์ปีก โดยเฉพาะในมูลนกพิราบ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บตัวอย่างมูลนกมาตรวจหาเชื้อรา *Cryptococcus neoformans* ตามอาคารต่างๆภายในบริเวณมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จากการเก็บตัวอย่างมูลนก 25 อาคาร ได้ตัวอย่างมูลนกทั้งหมด 53 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นตัวอย่างจากมูลนกพิราบ นกเอี้ยง นกกระจอกบ้าน และค้างคาว เพาะเลี้ยงตัวอย่างสารละลายมูลนกที่ผสมยาปฏิชีวนะลงบนอาหาร Sabouraud dextrose agar (SDA) และ Littman oxgall agar (LOA) บ่มไว้ที่อุณหภูมิ 37 °C เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ย้อมดูโคโลนีที่สงสัย พิสูจน์ชนิดโดยอาศัยลักษณะภายใต้กล้องจุลทรรศน์จากการย้อมด้วยหมึกอินเดีย และการทดสอบปฏิกิริยาทางชีวเคมี พบว่าแยกเชื้อราได้จากมูลนกพิราบมากที่สุด 20 จาก 37 ตัวอย่าง (ร้อยละ 54.05) มูลนกกระจอกบ้าน 1 จาก 6 ตัวอย่าง (ร้อยละ 16.66)

จากผลการศึกษาดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าภายในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีสามารถตรวจพบเชื้อรา *C. neoformans* ได้ในมูลนกโดยเฉพาะมูลนกพิราบ ดังนั้นควรมีการให้ความรู้ในเรื่องการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อนี้ และมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีควรเล็งเห็นประโยชน์และความสำคัญในการกำจัดมูลนกภายในมหาวิทยาลัย

Cryptococcus neoformans is an important opportunistic yeast that causes cryptococcosis, especially in immunocompromised patients. Infection begins by inhalation of fungal spores from environmental sources into the lungs. The major natural source of *C. neoformans* is avian droppings, particularly pigeon excreta. The aim of this study was to investigate the occurrence of this fungus in avian droppings collected from buildings on the Ubon Ratchathani University campus. A total of 53 avian droppings samples were collected from 25 buildings different species including: pigeon, common myna, sparrow and bat guano. Antibiotic-treated suspensions of each sample were streaked onto Sabouraud dextrose agar (SDA) and Littman oxgall agar (LOA) plates for the isolation of *C. neoformans*. Cultures were incubated at 37 °C for one week. Suspected smooth yeast colonies were identified using microscopic morphology, India ink preparation and biochemical tests. *C. neoformans* was isolated from 20/37 (54.05%) of pigeon droppings and 1/6 (16.66%) of the sparrows droppings samples.

These results suggest that *C. neoformans* is present in avian droppings, especially pigeon droppings on the Ubon Ratchathani University campus. There is an indication that there is the need for the promotion of prevention and control *C. neoformans* infection. In addition, this work will be useful in developing a sanitation plan at Ubon Ratchathani University to handle avian droppings in the area of the University.